

02115001 számú Könyvművész, könyvrestaurátor megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

1 A javaslatot tevő adatai¹

1.1 Természetes személy esetén:

1.1.1 Név:

1.1.2 Lakcím:

1.1.3 E-mail cím:

1.1.4 Telefonszám:

1.2 Nem természetes személy esetén:

1.2.1 Név: **Szakképzésért felelős miniszter**

1.2.2 Jogi személy működési formája (cégforma):

1.2.3 Székhely:

1.2.4 Képviselőre (cégjegyzésre) jogosult személy neve:

1.2.5 Képviselőre (cégjegyzésre) jogosult személy telefonszáma:

1.2.6 Képviselőre (cégjegyzésre) jogosult személy e-mail címe:

1.2.7 Kapcsolattartásra kijelölt természetes személy neve:

1.2.8 Kapcsolattartásra kijelölt természetes személy telefonszáma:

1.2.9 Kapcsolattartásra kijelölt természetes személy e-mail címe:

2 A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

2.1 Megnevezése: **Könyvművész, könyvrestaurátor**

2.2 Ágazat megnevezése: **Kreatív ágazat**

2.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: **0211**

3 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

3.1 Megnevezése: **Könyvművész, könyvrestaurátor**

3.2 Szintjének besorolása

3.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: **5**

3.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: **5**

3.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: **4**

¹ A megfelelő elem kiválasztandó.

4 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése²:

- 4.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 4.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.

A képesítési követelményt előíró jogszabály:

5 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

A könyvművész, könyvrestaurátor a „könyvnek”, mint iparművészeti tárgynak kreatív megtervezésével és szakszerű kivitelezésével foglalkozik. Művészi kialakítású könyvek elkészítéséhez az ívvágó, kézi lemezolló és prés gépeket valamint kézi szerszámokat használ. A korábban felhasznált könyvkötészeti anyagokat ismeri, azokkal dolgozik. Részletes tudással rendelkezik a könyvkötési technológiákról a középkortól napjainkig. A régi, használt, sérült könyvek javítását megtervezi és a javítási munkákat az eredeti korhű technológiáival elvégzi. A könyvkötészetben is az eredeti, kor és stílus szerint végzi a javítást és szükség szerint újra köti a könyvet. Tervező munkája kreatív, kivitelező feladatait nagy türelemmel és precízséggel látja el. Nyitott a folyamatos önképzésre, szakmai tudása gazdagítására. A könyvművész, könyvrestaurátor munkáját vállalkozóként, vagy kiadók, múzeumok, levéltárak, könyvtárak alkalmazottjaként végzi.

6 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

6.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll: –

6.1.1 Az oltalom típusának megjelölése:

6.1.2 Nyilvántartó hatóság:

6.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma:

² A megfelelő elem kiválasztandó.

7 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

- Iskolai előképzettség³: **középfokú végzettség**

7.1 Szakmai előképzettség: **nyomdász – nyomtatvány feldolgozó, kézi könyvkötő szakma**

7.2 Egészségügyi alkalmassági követelmény: –

7.3 Szakmai gyakorlat területe és időtartama: **Könyvkötő műhelyben, könyvrestaurátor műhelyben ledolgozott, hitelt érdemlően igazolt 3 év. A szakmai gyakorlatot a bemeneti feltételként meghatározott szakképesítéssel betölthető munkakörben kell teljesíteni.**

8 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszama (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

8.1 Minimális óraszám: **800**

8.2 Maximális óraszám: **1200**

9 A szakmai követelmények leírása:

9.1 Nem modulszerű felépítés esetén:

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1	A könyv műszaki tulajdonságai alapján meghatározza a könyv funkcióját.	Részletesen ismeri a könyvek felhasználási céljait és az azokhoz szükséges tulajdonságokat.	Munkájában precíz megoldásokra törekszik.	Önállóan végzi feladatait. Felelősen vállalja a könyv tervezési funkciónak pontos meghatározását.
2	Kreatív tervet készít az iparművészeti tárgyról, a létrehozandó könyvről.	Részletesen ismeri a kézi könyvkötés történetét középkortól napjainkig.	Törekszik a megrendelővel közös gondolkodásra a tervezés során.	
3	Megtervezi a könyvtestet, annak elkészítését. Tervezési munkájában megválasztja a feladat szerinti leginkább megfelelő anyagokat, festékeket, technológiát és eszközöket	Alapismerettel rendelkezik papírokról, alkalmazott könyvkötészeti anyagokról, festékekről, nyomtatási technológiákról és eszközökről.	Figyelembe veszi a megrendelő igényeit, törekszik a legjobb és leggazdaságosabb megoldásra	

³ A megfelelő elem kiválasztandó.

4	Megtervezi a könyv táblaborítását.	Ismeri a műbőr, vászon és papír borítású könyvek készítési technológiáit, és a felhasznált könyvkötészeti anyagokat.	Törekszik a precíz, minőségi munkavégzésre.	Munkájában önálló, felelősséget vállal a minőségért
5	Megtervezi a könyv belíveinek és táblaborításának díszítését.	Alapszinten ismeri a könyv lapjainak és táblájának díszítési technikáit.		Önállóan tervezi és készíti el a mintakönyvet.
6	Kivitelezi a könyv kötését (kézzel modellt készít).	Ismerettel rendelkezik könyvkötési technológiákról és eszközökről.		
7	Pontosan és szakszerűen beazonosítja a régi könyv korát. Szem előtt tartja a régi könyvek kézbevételeinek alapvető szabályait.	Rendelkezik a könyvek kor szerinti beazonosításához szükséges ismeretekkel	Elkötelezett tudásának folyamatos bővítésére.	Felelősséget vállal az értékes műtárgy megővéseért.
8	Egy régi könyv lapjainak vizsgálatát elvégzi és a papírgyártási technológiáját beazonosítja.	Alapszinten ismeri a papírgyártás történetét. Rendelkezik a könyvek lapjainak gyártástechnológiai beazonosításához megfelelő ismerettel.		
9	A könyv sérült, hiányos papírrészeit kijavítja, pótolja.	Részletesen ismeri a papírkészítési, papírméretelési és sérült papírjavítási technikákat.	Törekszik a korhű pótlás minőségi megoldására	Felelősséget visel a műtárgy eredeti formában történő elkészítéséért.
10	Kezeli a könyv belíveit, szükség esetén korhű módon javítja és újra köti azokat.	Alapszinten ismeri a könyvtest készítési technikákat középkortól napjainkig.		
11	Javítja, szükség esetén pótolja a sérült fa könyvtáblákat, zsanérokat, záró csatokat.	Alapszinten ismeri a fatáblás könyvkészítési technikákat.	Eredetivel azonos javítások elvégzésére törekszik.	Azokat a javításokat, amelyekkel kapcsolatban nem rendelkezik kellő gyakorlattal, nem végezi el, hogy ne okozzon kárt a műtárgyban.
12	A pergamen-bőrkötésű könyvek sérüléseit szakszerűen javítja	Ismeri a pergamen könyvkötési technikákat.	Munkájában törekszik a sérülésmentes javításra.	
13	Javítja vagy cseréli a régi könyv bőr borítását	Alapszinten ismeri a bőrkötésű könyvek	Eredetivel azonos javítások elvég-	Felelősséggel önállóan végzi az

	sát.	készítésének technikáit.	zésére törekszik	egyesítési feladatot és a könyvbőrrel való borítást.
14	Javított könyvtesteket szakszerűen, korhűen egyesíti a javított táblákkal.	Alapszinten ismeri középkortól napjainkig a könyvtest és könyvtábla összeépítési technikáit.		
15	Javítja, vagy újra készíti az aranyozásokat, festéseket és újra elhelyezi a javított, vagy újra gyártott tábladíszeket.	Alkalmazói szinten ismeri a könyvaranyozás, táblafestés, rézdíszítés technikáit.	Értékként tekint a régi kézműves technikákra	Kellő óvatossággal végzi feladátát a sérülések elkerülésére.
16		Ismeri a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi előírásokat.	Szabálykövető magatartást tanúsít.	Betartja a munka-, tűz- baleset- és környezetvédelmi előírásokat.
17	Szakmai ismereteit folyamatosan bővíti.	Ismeri az elektronikus kommunikáció eszközeit és a legfrissebb könyvbejelentőket követi.	Törekszik tudását folyamatosan bővíteni, fejleszteni	

9.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban: igen/nem⁴

10 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszereshető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

A könyvek nagyüzemi gyártásának visszaszorulásával, példányszámok csökkenésével, a címszámok növekedésével, a magas színvonalú könyvek tervezésére egyre nagyobb igény van. Egyre több, magas szintű szaktudással rendelkező könyvművészre van szükség. A régi, használt, sérült könyvek javítását, korhű újra kötését megfelelő szaktudással és gyakorlattal rendelkező könyvrestaurátorok végzik. Eredeti, korhű javításra, illetve újra kötésre egyre nagyobb szükség van múzeumok, levéltárak, könyvtárak, magán gyűjtemények részére. Ezt csak a könyvrestaurátori képzéssel is rendelkező könyvkötők képesek megoldani. Ők ezt vállalkozóként, vagy kiadók, múzeumok, levéltárak, könyvtárak alkalmazottjaként képesek elvégezni.

⁴ A megfelelő válasz aláhúzendó.

11 A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

11.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek teljesítéséről, a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek: –

11.2 Írásbeli vizsga

11.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: **A könyvművész, könyvrestaurátor képzés tanulási eredményeiben meghatározott tudás mérése-értékelése.**

11.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: **Számítógépes környezetben megoldandó írásbeli feladatsor, mely a feladatokat az alábbi témákból és arányokban tartalmazza:**

Könyvkötés anyagainak ismerete	30%
Könyvkötés technológiai középkortól napjainkig	50%
Sérült könyv anyagainak pótlása	10%
Könyvek korhű javításának ismerete	10%

A tesztfeladatok a szakmai tudást, az összefüggések ismeretét, a tudás alkalmazását mérik, mely az önálló döntés meghozatalának képességét is bizonyítja.

A tesztfeladat 30 kérdésből áll, melynek típusai:

- alternatív és többszörös feleletválasztás,
- igaz-hamis állítás eldöntése,
- feleletválaszok párosítása,
- feleletalkotó feladat kiegészítéssel,
- ábra, fotó felismerés,
- rangsoroló feladat

11.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: **90 perc**

11.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: **30 %**

11.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés javítási-értékelési útmutató előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. Teljes pontszám csak a hibátlan feladatmegoldásért adható. A javítás során részpontszám adható, de ezt a javítási-értékelési útmutató részletesen meghatározza. Ha a feladatnál többféle megoldás lehetséges, akkor a javítási útmutatóban közölt eljárástól eltérő megoldások is lehetnek teljes értékűek.

11.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább **50 %-át** elérte.

11.3 Projektfeladat

11.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: **A könyvművész, könyvrestaurátor vizsgaproduktum elkészítése**

11.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: **Vizsgán a leírásban szereplő vizsgarészek közül az egyiket kell a vizsgázónak elvégezni (A vagy B vizsgarészt oldja meg), mely méri a tanulási eredmény leírásban meghatározott szakmai alkalmazói tudást és képességeket**

A feladat leírása:

A) vizsgarész: Egy könyvtervet és annak modelljét kell elkészíteni.

- A feladatlírásnak tartalmaznia kell a „megrendelői” igényeket.
- Meg kell adni a könyv címét, funkcióját, terjedelmét.
- A feladat végrehajtásához szükséges eszközöket és anyagokat a vizsgázó rendelkezésére kell bocsájtani

vagy

B) vizsgarész: Egy legalább 80 éves kismértékben sérült könyv javításának elvégzése.

- Meg kell határozni a javítandó részeket.
- Le kell írni azt, hogy mi az elvárás a javított könyvvel kapcsolatban
- A szükséges eszközöket és anyagokat a vizsgázó rendelkezésére kell bocsájtani.

A gyakorlati vizsga során a vizsgabizottság legalább két tagja a folyamat teljes hosszában megfigyeli a feladatmegoldás valamennyi részletét a teljes produktum elkészüléséig, az eredmény bemutatásáig.

A vizsgázó az elkészült könyv-modellt, vagy javított könyvet a vizsgabizottságnak átadja, a bemutatás során szóban indokolja elvégzett tevékenységét.

Szóbeli kérdéseket a vizsgabizottság tagjai az alábbi témakörökben tehetnek fel:

A) vizsgarész esetén:

- a könyvfunkcióinak meghatározásáról,
- a választott méretről,
- a könyv kötéstechnikájáról,
- a felhasznált anyagokról.

B) vizsgarész esetén

- a könyvsérülésekről,
- a hibák jellegéről,
- a régi és új könyvkötéstechnikákról,
- azok funkciójáról,
- a javítási technikákról,
- a felhasznált anyagokról.

11.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 200 perc

A gyakorlati végrehajtás időtartama: 180 perc

A szóbeli bemutatás és a kérdésekre válaszadás időtartama: 20 perc

11.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: **70 %**

11.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A vizsgatevékenység értékelése a vizsgaszervező által készített részletes értékelési útmutató alapján történik. A pontozólapot az alábbi értékelési szempontok alapján kell összeállítani.

A megvalósítás elemeinek szakszerűsége (a feladatlírásnak megfelelően történő kivitelezés, szakszerűség, időbeli ütemezés, minőség)	25
A kivitelezés során alkalmazott szoftverek, gépek, berendezések, eszközök, anyagok kiválasztása, szakszerű használata	25
A kivitelezés pontossága	10
A feladatmegoldás teljessége	15
Önállóság, döntéshozatal	5
A kommunikáció minősége, a szakmai nyelv használata	10
A feladathoz kapcsolódó szakmai kérdésekre adott helyes válaszok	10
Összesen:	100

11.3.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább **40 %**-át elérte.

11.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

- szakképzett könyvrestaurátor, aki felügyeli a régi könyv javítását és megakadályozza annak tönkretételét
- rendszergazda

11.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- számítógép
- projektor, vetítövászón/tábla
- szélessávú internet, böngésző program
- kézi könyvkötészeti gépek, szerszámok
- könyvrestaurátori kézi szerszámok
- alapanyagok
- segédanyagok
- legalább 80 éves kismértékben sérült könyv

Rendelkezni kell, berendezett könyvrestaurátor műhellyel melynek minimálisan tartalmaznia kell:

- papír vizsgálatra, semlegesítésre alkalmas eszközökkel
- papírjavító öntésre alkalmas berendezéssel
- könyvkötészeti présekkel
- vágógéppel és karos lemezollóval
- könyv bőrkötés javítására alkalmas berendezéssel
- fa könyvtáblalemezek javítására, újra gyártására alkalmas berendezésekkel
- csattok, zsanérok, díszítő elemek javítására, pótlására alkalmas berendezésekkel

- kézi könyvkötészeti szerszámokkal
- könyvrestaurálási kézi szerszámokkal

11.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: –

11.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A vizsgán a projekt feladat megoldásához a vizsgázó használhatja az alábbi saját eszközöket:

- saját rajz és íróeszközök
- saját kézi könyvkötészeti szerszámok
- saját könyvrestaurálási kézi szerszámok

11.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: –

12 A szakmai képzés megszervezéséhez kapcsolódó különös, egyedi, speciális feltételek
--